

Καθοριστική η συμβολή του ΕΚΠΑ σε Εθνικό επίπεδο όσον αφορά σε επιστημονικές δημοσιεύσεις για COVID-19 σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)

Οι δράσεις για τη διαχείριση, πρόληψη και έλεγχο της νόσου COVID-19 προϋποθέτουν και βασίζονται στη συνεχή παρακολούθηση των σχετικών επιστημονικών ανακαλύψεων, καθώς νέα αποτελέσματα έρευνας δημοσιεύονται συνεχώς με πρωτοφανείς ρυθμούς. Για τους επιστήμονες, η πανδημία έχει αποτελέσει μία εξαιρετικά σπάνια ευκαιρία, αλλά και συνάμα πρωτόγνωρη πρόκληση, να εξετάσουν συνδυαστικά ένα μεγάλο εύρος επιστημονικών τομέων.

Τα στοιχεία όπως παρουσιάζονται από το ΕΚΤ σχετικά με την ερευνητική παραγωγή των ελληνικών ακαδημαϊκών ιδρυμάτων για την νόσο COVID-19, δείχνουν την πολύ σημαντική συνεισφορά του ΕΚΠΑ και σε αυτόν τον τομέα.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα στοιχεία του ΕΚΤ, το οποίο προχώρησε στην ανάλυση επιστημονικών δημοσιεύσεων που σχετίζονται με την πανδημία και έχουν δημοσιευτεί από ελληνικούς φορείς κατά την περίοδο από 1^η Ιανουαρίου έως 21^η Δεκεμβρίου 2020, **το ΕΚΠΑ βρίσκεται στην πρώτη θέση με συνολική συνεισφορά η οποία ανέρχεται στο 37,8% των συνολικά παραχθέντων επιστημονικών δημοσιευμάτων.** Η ανάλυση αυτή αξιοποιεί το ευρετήριο αξιολογημένων δημοσιεύσεων Web of Science (WoS) της Clarivate Analytics (Ιωάννα Σαραντοπούλου, *"Η επιστημονική παραγωγή για την COVID-19 και η συμμετοχή της Ελλάδας"*, <https://www.ekt.gr/el/news/25249>, 22.12.2020).

Η επίδοση αυτή του ΕΚΠΑ είναι αυξημένη ως προς το σύνολο των ιδρυμάτων σε σχέση με την αντίστοιχη προηγούμενη ανάλυση του ΕΚΤ, κατά την οποία η συνεισφορά του ΕΚΠΑ αντιστοιχούσε το 36,44% του συνόλου των σχετικών δημοσιεύσεων των ιδρυμάτων της χώρας (Ιωάννα Σαραντοπούλου, *"Η επιστημονική παραγωγή για την COVID-19. Μια βιβλιομετρική ανάλυση"*, δημοσιεύθηκε στο τεύχος 119 του περιοδικού «Καινοτομία, Έρευνα & Ψηφιακή Οικονομία», Φθινόπωρο 2020).

Από την αρχή της πανδημίας, το ΕΚΤ τεκμηριώνει συστηματικά αρκετές επιπλέον διαστάσεις του θέματος. Έχει, για παράδειγμα, προχωρήσει στην έκδοση ειδικής έκδοσης για την επίδραση της πανδημίας στον ερευνητικό προσανατολισμό των νέων Ελλήνων ερευνητών (ΚΤ (2020),

COVID-19 και νέοι Έλληνες ερευνητές. Η επίδραση της πανδημίας στην ερευνητική τους δραστηριότητα. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου). Η συμβολή της ελληνικής ερευνητικής κοινότητας σε επιστημονικές δημοσιεύσεις που αφορούν την πανδημία αποτελεί αντικείμενο συστηματικών μελετών μιας σειράς στελεχών του ΕΚΤ. Μεταξύ άλλων, ομάδα στελεχών του ΕΚΤ, σε συνεργασία με την Διευθύντρια κα. Εύη Σαχίνη, μελετά το διεθνές δίκτυο των ερευνητών με τους οποίους συν-γράφουν σχετικές με την COVID-19 δημοσιεύσεις οι ερευνητές των Ελληνικών ιδρυμάτων και την εξέλιξή του συναρτήσει του χρόνου (μέλη ομάδας: Κ. Σιουμάλας, Χ. Χρυσομαλλίδης, Γ. Σιγανός, Ν. Μπούρας, Ν. Καραμπέκιος).

Εστιάζοντας στην ελληνική συμμετοχή στην επιστημονική έρευνα για την πανδημία COVID-19, για την περίοδο περιόδου 1 Ιανουαρίου - 21 Δεκεμβρίου 2020 προκύπτει ότι βρέθηκαν 683 σχετικές δημοσιεύσεις, που έχουν προκύψει από τη συνεργασία 4.778 συγγραφέων από την Ελλάδα και το εξωτερικό, με την Ελλάδα να βρίσκεται στην 27η θέση σε σύνολο 207 χωρών.

Συνολικά, οι δημοσιεύσεις για COVID-19 με τη συμμετοχή Ελλήνων επιστημόνων, έλαβαν 6.165 αναφορές από άλλες εργασίες, με μέσο όρο 9,03 αναφορές ανά δημοσίευμα, ενώ ο h-index (βιβλιομετρικός δείκτης επιστημονικής ποιότητας) για το σύνολο των εργασιών ανέρχεται στο 37.

Όσον αφορά τους ελληνικούς φορείς με τις περισσότερες δημοσιεύσεις, στην πρώτη θέση είναι το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (37,8% των δημοσιεύσεων). Ακολουθούν το ΑΠΘ (14,4%), το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (10,4%), το Πανεπιστήμιο Πάτρας (9,6%) και το Πανεπιστήμιο Κρήτης (9,1%).

Όσον αφορά στα επιστημονικά περιοδικά, στο Experimental and Therapeutic Medicine δημοσιεύτηκαν 17 άρθρα που αντιστοιχούν στο 2,4% του συνόλου, στο Hellenic Journal of Nuclear Medicine 9 άρθρα (1,3%) και στο International Journal of Environmental Research and Public Health 9 άρθρα (1,4%). Συνολικά, 60 άρθρα (9,6%) έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά που εκδίδονται στην Ελλάδα. Οι δημοσιεύσεις σε περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης ανέρχονται σε 599 (δηλ. το 88% του συνόλου).

Στην έρευνά τους οι Έλληνες επιστήμονες συνεργάστηκαν με επιστήμονες ή με επιστημονικές ομάδες από 99 διαφορετικές χώρες. Με βάση τον αριθμό των εργασιών που δημοσιεύτηκαν συνεργατικά, οι 5

χώρες με τις οποίες υπήρξε μεγαλύτερο εύρος συνεργασίας είναι η Ιταλία (23%), οι ΗΠΑ (22%), η Αγγλία (20%), η Γερμανία (14%) και η Ισπανία (13%).

Η αξιολόγηση των θεματικών επιστημονικών περιοχών και των λέξεων κλειδιών των δημοσιεύσεων δείχνει ότι η έρευνα που διενεργείται από τους Έλληνες επιστήμονες και τα διεθνή δίκτυά τους, καλύπτει σε μεγάλο βαθμό (74,6 %) ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών πεδίων της Ιατρικής και των Επιστημών Υγείας. Το 62% αυτών των εργασιών είναι στην κατηγορία της Κλινικής Ιατρικής και μεγάλο μέρος τους αφορά τη γενική και εσωτερική ιατρική, τις διαγνωστικές μεθόδους στα καρδιαγγειακά νοσήματα και τις πνευμονοπάθειες. Σε ποσοστό 13% οι δημοσιεύσεις εντάσσονται στην ευρεία θεματική βασική ιατρική και ειδικότερα την ανοσολογία και τις φαρμακευτικές και μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις. Τα υπόλοιπα συγγράμματα αφορούν την ιατρική έρευνα και την πειραματική ιατρική στην COVID-19 σε ποσοστό 9%, τη δημόσια και περιβαλλοντική υγεία, την υγεία της εργασίας, την πολιτική για την υγεία και τις υπηρεσίες κ.ά.

Πιο αναλυτικά δεδομένα σχετικά με τη συμμετοχή της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ στην έρευνα για την COVID-19, δημοσιεύθηκαν προσφάτως:

http://share.uoa.gr/protected/all-download/Press_Clips_NKUA/clip_2020_12_27_medschoolATH_kainotomia.pdf

Αναλυτική αναφορά στις δημοσιεύσεις παρατίθεται στον παρακάτω σύνδεσμο:

https://school.med.uoa.gr/anakoynoseis_kai_ekdiloseis/covid_19dimosieyseis_medline/

Ένα ποσοστό 13,7% των δημοσιεύσεων αφορούν την έρευνα για COVID-19 από την πλευρά των Φυσικών Επιστημών, κυρίως περιβαλλοντικές επιστήμες (20%), βιοχημεία και μοριακή βιολογία (14%), ιολογία (11%), μικροβιολογία (13%) και διεπιστημονικές εφαρμογές επιστήμης ηλεκτρονικών υπολογιστών και μαθηματικών. Τα αποτελέσματα της έρευνας σε αυτές της επιστήμες, παρέχουν κυρίως υποστήριξη στον τομέα πρόληψης και ελέγχου μέσω έξυπνων τεχνολογιών καθώς και στη διάγνωση, την πρόληψη και την ανάλυση της πανδημίας.

Η εξάπλωση της πανδημίας αποτέλεσε αντικείμενο και των ερευνητών στις Κοινωνικές Επιστήμες (6,3% των δημοσιεύσεων), κυρίως για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της πανδημίας, την ανθρώπινη ψυχολογία

και συμπεριφορά, τον τουρισμό και την οικονομία. Ακολουθούν η Μηχανική και Τεχνολογία (4,6%) και οι Ανθρωπιστικές Επιστήμες (0,4%) με αντικείμενο έρευνας τη φιλοσοφία, τη θρησκεία και τις τέχνες στο πλαίσιο της κρίσης COVID-19.